

Vrijstelling ganzen weer van start!

Vrijstelling trekganzen seizoen 1 oktober 2026 – 1 juni 2027

Vanaf 1 oktober 2026 tot 1 juni 2027 is de vrijstelling van kolgans, brandgans en grauwe gans weer van kracht. Het primaire doel van de vrijstelling is met behulp van ondersteunend afschot trekganzen (kolgans, brandgans en grauwe gans) richting de foerageergebieden te verjagen, om daarmee zoveel mogelijk landbouwschade buiten de begrensde ganzenfoerageergebieden te voorkomen. Er is geen sprake van een populatiedoelstelling voor deze ganzensoorten. Afschot dient dan ook plaats te vinden in relatie tot het risico op schade; zie [schadebestrijding door \(winter\)trekganzen](#). De aanwezigheid van kolgans, brandgans of grauwe gans op schadegevoelige percelen is leidend voor de beheerinspanning. Een samenvatting van de voorwaarden voor het gebruik van de vrijstelling is als bijlage meegestuurd en via [deze link](#) op de site van de FBE terug te vinden. Er is geen machtiging of melding van te verwachten schade nodig om gebruik te kunnen maken van de vrijstelling, wel een grondgebruikersverklaring.

Grote Canadese gans

Let op vanaf 1 oktober is beheer op de grote Canadese gans, hybriden en de boerengans niet langer mogelijk. Dit kan enkel onder de populatievergunningen. De periode om populatiebeheermaatregelen uit te voeren eindigt op 30 september (zowel voor de grote Canadese gans als de grauwe gans).

Mede-uitvoerders en combinanten in het veld

Wanneer de houder van de oorspronkelijke grondgebruikersverklaring zelf in het veld aanwezig is en andere jagers meeneemt, is voor deze mede-uitvoerders of combinanten geen afzonderlijke schriftelijke doormachtiging nodig. De toestemming kan in dat geval mondeling door de houder van de grondgebruikersverklaring worden doorgegeven, gezien deze in het veld aanwezig is; het betreft hier dus jagers in gezelschap. Voorwaarde is wel dat in de oorspronkelijke grondgebruikersverklaring is vastgelegd dat de houder andere jagers mag meenemen en/of de toestemming aan derden mag doormachtigen. Wanneer een jager zonder de oorspronkelijke houder in het veld uitvoering geeft aan de vrijstelling, is wél een doormachtiging van de grondgebruikersverklaring nodig. Bij controle moet deze, naast de eigen jachtakte, schriftelijk of digitaal via de mobiele telefoon kunnen worden getoond. Er geldt geen beperking meer voor het aantal geweerhouders dat gelijktijdig in het veld aanwezig mag zijn en ook geen maximum voor het aantal te schieten ganzen.

Jacht binnen foerageergebied

Binnen de begrenzing van het foerageergebied is jacht toegestaan, mits aanwezige groepen trekganzen niet worden verstoord. Er is geen sprake van een tijdslimiet waarbinnen jacht kan plaatsvinden, anders dan de reguliere voorschriften voor de jacht.

Foerageergebieden

Binnen de foerageergebieden voor kolgans, brandgans en grauwe gans worden trekganzen opgevangen en gedoogd van 1 oktober tot 1 april en binnen de soortspecifieke foerageergebieden voor de brandgans van 1 april tot 1 mei of 1 juni. De kaart met de begrensde (soortspecifieke) foerageergebieden is via [deze link](#) te openen. Binnen het begrensde foerageergebied kunnen agrariërs voor de maand oktober schade aanvragen. Buiten het foerageergebied is dit voor de maand oktober niet mogelijk.

Inzet preventieve middelen

Buiten de begrensde foerageergebieden zijn de agrariërs, wanneer het gaat om kwetsbare gewassen, verplicht om aantoonbaar twee preventieve maatregelen in te zetten, een akoestische en een visuele maatregel, om ganzenvraatschade te voorkomen. Deze preventieve maatregelen staan in de [PreventieKit Ganzen van BIJ12](#). Het geweer kan eventueel ook ingezet worden als akoestische maatregel (zie Omgevingsverordening art. 5.24 lid 8). Kwetsbare gewassen zijn na 1 augustus volledig nieuw ingezaaide percelen gras van min. 1 ha en percelen met nog oogstbare akker en tuinbouwgewassen.

Adequaat gebruik

Pas [na het indienen van de tegemoetkomingsaanvraag ganzenschade door de grondgebruiker](#) via mijnfaunazaken.nl dient voldaan te worden aan actieve bestrijding, het [adequaat gebruik](#) van de vrijstelling waarop BIJ12 controles uitvoert. Adequaat gebruik houdt in twee bejaagacties met ondersteunend afschot per week tot aan de aftaxatie van de ganzenschade. Bejaagacties zonder resultaat, registreren als afschot = 0, tellen ook mee voor het adequaat gebruik. De uitvoering van maatregelen om gewasschade te voorkomen vraagt dus om een gezamenlijke inspanning tussen grondgebruikers en jagers.

Registratie adequaat gebruik in FRS

Registratie van het afschot dient binnen 24 uur geregistreerd te worden in het FRS. De FBE hanteert een coulancetermijn van 7 dagen, waarna registratie niet meer mogelijk is. Het achteraf toesturen van afschotregistratie per mail of per post is niet meer mogelijk. Het informatieblad **Schadebestrijding Winterganzen_Adequa**t gebruik is nogmaals toegevoegd.

Registratie maatregelen agrariërs in SRS

Registratie van preventieve maatregelen in SRS is vanaf 1 juli jl. beschikbaar. Op verzoek van FBE Fryslân heeft Fauna Inzicht, de ontwikkelaar van FRS en SRS, het mogelijk gemaakt dat agrariërs voortaan zelf preventieve maatregelen conform de Faunaschade Preventiekit kunnen registreren in het schaderegistratiesysteem. Voorheen kon dit alleen wanneer een maatregel was gekoppeld aan een bestaande perceelsgebonden machtiging (PM). Sinds 1 juli kunnen agrariërs deze maatregelen zelfstandig registreren, ongeacht of zo'n machtiging aanwezig is. De registratie van preventieve maatregelen is niet verplicht, en in het geval van blijvend grasland of populatiebeheer is de uitvoering van preventieve maatregelen ook niet vereist. Toch is het inzicht in alle genomen preventieve maatregelen waardevol, ongeacht de niet-vereiste registratie/uitvoering daarvan. Door de directe koppeling tussen SRS en MijnFaunazaken worden preventieve maatregelen niet alleen beter vastgelegd, maar zijn deze gegevens in de toekomst ook beschikbaar voor BIJ12. Technisch is het daardoor mogelijk om de geregistreerde maatregelen te betrekken bij de beoordeling van adequaat gebruik. Op dit moment tellen bij deze beoordeling nog alleen de bejaagacties mee die door de jager zijn uitgevoerd en geregistreerd. Deze beoordeling is mede bepalend voor het wel of niet toekennen van een tegemoetkoming in faunaschade. FBE Fryslân heeft de provincie gevraagd om het beleid voor de beoordeling van adequaat gebruik, mede naar aanleiding van deze technische ontwikkeling, te heroverwegen. De provincie heeft hierover nog geen besluit genomen; de huidige regels voor adequaat gebruik blijven daarom ongewijzigd van kracht. Het is zeer waardevol als agrariërs hun preventieve maatregelen zorgvuldig registreren en deze uitvoeren volgens de Faunaschade PreventieKit van BIJ12. Deze ontwikkeling vormt een eerste stap naar een meer gelijkwaardige verdeling van de inspanningen rond schadebestrijding. Zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn, zal FBE Fryslân deze zo spoedig mogelijk bekendmaken.

Formulier afwezigheid ganzen

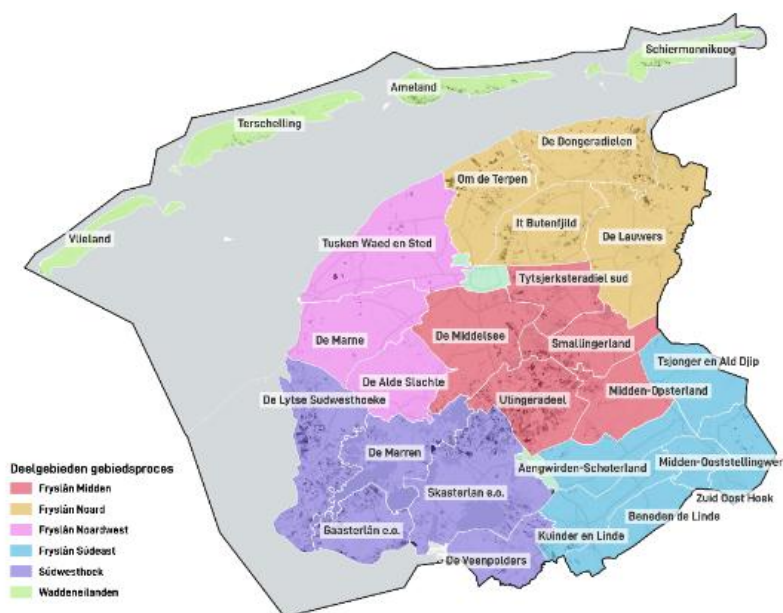
Wanneer er voor langere tijd geen ganzen aanwezig zijn, vervalt de verplichting om twee bejaagacties met ondersteunend afschot uit te voeren. De jager kan in FRS registreren '**geen ganzen aanwezig**' of de grondgebruiker vult het **formulier afwezigheid ganzen** in. Wanneer de ganzen weer aanwezig zijn, dient de agrariër dit aan de jager te melden en moet er wederom invulling aan het adequaat beheer worden gegeven.

Stand van zaken gebiedsplannen

De gebiedsgerichte aanpak krijgt steeds verder vorm. Voor het deelplan Súdwesthoek zijn inmiddels twee conceptversies opgesteld en wordt momenteel gewerkt aan de verdere uitwerking. De eerste conceptversie van het deelplan Waddeneilanden wordt in de eerste week van oktober gedeeld met de TBO's, grondeigenaren en betrokken WBE's op Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland. Ook voor Fryslân Midden wordt inmiddels de laatste hand gelegd aan een eerste conceptversie.

Resultaten populatiebeheer

De resultaten van de uitgevoerde maatregelen voor populatiebeheer van de grauwe gans en de Canadese gans over 2026 zullen in de eerstvolgende nieuwsbrief opgenomen worden.

Figuur 1. Deelgebieden gebiedsproces populatiebeheer grauwe gans en Canadese gans.

Schadebestrijding Winterganzen - informatieblad *Adequaat gebruik*

De meeste grondgebruikers zullen een tegemoetkomingsaanvraag voor ganzenschade gaan aanvragen of hebben dit inmiddels al gedaan. Hierbij geven zij de datum aan waarop de schade is geconstateerd, deze moet binnen 7 werkdagen gemeld zijn. Vanaf deze datum wordt er getoetst of er 'adequaat' (minimaal 2 keer in de week) gebruik is gemaakt van de beschikbare vergunningen. Dit betekent voor grauwe gans, kolgans en brandgans dat er twee bejaagacties per week moeten worden uitgevoerd op of nabij een cluster van schadepercelen tot aan de datum van de aftaxatie van de schade. Bejaagacties met resultaat afschot = 0 is hierbij ook een geldige registratie voor adequaat gebruik. Verjaagacties tellen niet mee in de toetsing voor adequaat gebruik. Onder verjaagacties worden alle handelingen gerekend die niet onder een actieve vergunning vallen.

Adequaat gebruik op percelen binnen foerageergebied

- Zo snel het gedoogbeleid binnen een ganzenfoerageergebied vervalt dient gebruik te worden gemaakt van de beschikbare vergunningen om schade te voorkomen. Dit is 1 april voor reguliere ganzenfoerageergebied en 1 juni voor soort-specifieke ganzenfoeragegebieden.

Waar wordt niet getoetst op adequaat gebruik

Er wordt niet getoetst op adequaat gebruik op percelen waar via het Anlb een weidevogelbeheerpakket op is afgesloten. BIJ12 heeft een kaart waarmee deze toets wordt uitgevoerd; grondgebruikers hoeven dus geen kopie aan te leveren van de beheerpakketten. Zie [\[link\]](#) bij "Weidevogels"

Registratie bejaagacties

Alle vormen van afschot moet volgens de bestaande vergunningen en de provinciale vrijstelling binnen 24 uur geregistreerd worden in het FRS. *Let op: in FRS kunnen registraties maximaal 7 dagen in het verleden worden geregistreerd, later registreren of het nasturen van bejaaggegevens via de mail of post is niet mogelijk!*

Toetsing adequaat gebruik door BIJ12

BIJ12 toetst per tegemoetkomingsaanvraag of adequaat gebruik is toegepast. Hierbij toetst BIJ12 aan een cluster van schadepercelen en niet per individueel perceel. Een door de boer ingediende tegemoetkomingsaanvraag kan uit aaneengesloten percelen bestaan of uit meerdere percelen op afstand van elkaar. Alle percelen die gelijktijdig met hetzelfde type gewas zijn ingediend voor een tegemoetkoming in de schade behoren tot een en dezelfde aanvraag en daarmee tot één cluster van schadepercelen (herkenbaar aan hetzelfde TKA- aanvraag nummer).

Bij het toetsen op adequaat gebruik kijkt BIJ12 naar alle geregistreerde (soort specifieke) bejaagacties binnen 200 meter van het cluster van schadepercelen. De onderliggende machtiging, uitvoerende jager of resultaat van de bejaagactie zijn hierin niet van belang. Er wordt aan adequaat gebruik voldaan wanneer er:

- BIJ12 toetst het adequaat gebruik op basis van de uitgevoerde bejaagacties. Deze acties moeten door de jager geregistreerd worden in het [faunaschaderegistratiesysteem](#) (FRS). De bejaagacties moeten zijn verricht op de opgegeven schadepercelen of in een buffer van 200 meter rondom de percelen (zie voorbeeld onder). Ook afschotpogingen waarbij geen dieren zijn gedood, tellen mee voor het adequaat gebruik en moeten worden geregistreerd als **bejaagactie met afschot = 0** (Bij het melden van afschot binnen FRS, kiest u bij **+afschot of maatregel toevoegen, grondslag, maatregel (Bejaagd): inspanning verricht zonder resultaat** aanvinken). Verjaagacties met bijvoorbeeld een vogelafweerpistool of het geweer als akoestisch middel tellen niet mee voor het adequaat gebruik.

De verjaagactie met ondersteunend afschot kan onder zowel de *vrijstelling* of de *Algemene* machtiging worden geregistreerd. Ook een registratie onder een *Perceelsgebonden* machtiging telt mee.

Langere tijd geen ganzen aanwezig?

Zijn er voor lagere tijd geen ganzen aanwezig dan kan dit in FRS geregistreerd worden als *geen ganzen aanwezig* of kan door de grondeigenaar het BIJ12 [formulier afwezigheid ganzen](#) worden ingevuld. Instructie staat op het formulier.